

Порядок оподаткування акцизним податком транспортних засобів відповідно до норм Податкового кодексу України

Автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів належать до підакцизних товарів.

Платником акцизного податку є, зокрема:

особа, постійне представництво, які виробляють підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини (п.п. 212.1.1 п. 212.1 ст. 212 Кодексу);

особа – суб'єкт господарювання, постійне представництво, які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України (п.п. 212.1.2 п. 212.1 ст. 212 Кодексу);

особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку (п.п. 212.1.4 п. 212.1 ст. 212 Кодексу);

особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до п. 213.3 ст. 213 цього Кодексу (п.п. 212.1.5 п. 212.1 ст. 212 Кодексу);

особа – власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, з якого справляється акцизний податок (п.п. 212.1.14 п. 212.1 ст. 212 Кодексу).

Об'єктом оподаткування акцизним податком є, зокрема:

операції з реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) (п.п. 213.1.1 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу (п.п. 213.1.2 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України (п.п. 213.1.3 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави (п.п. 213.1.4 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до п. 213.3 ст. 213 Кодексу (п.п. 213.1.5 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), крім випадків, передбачених п. 216.3 ст. 216 цього Кодексу (п.п. 213.1.6 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль (п.п. 213.1.11 п. 213.1 ст. 213 Кодексу).

До операцій з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування, належать, зокрема:

операції з реалізації легкових автомобілів для осіб з інвалідністю, у тому числі дітей з інвалідністю, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також легкових автомобілів спеціального призначення (швидка медична допомога та для потреб центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, рятувальної справи, пожежної і техногенної безпеки), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів (п.п. 213.3.1 п. 213.1 ст. 213 Кодексу);

операції з безоплатної передачі для знищення підакцизних товарів (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;

операції з безоплатної передачі у володіння і користування Збройним Силам України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, органам Служби безпеки України, Національній поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національній гвардії України конфіскованих підакцизних товарів, визначених підпунктами 215.3.5 – 215.3.52 п. 215.3 ст. 215 Кодексу (далі – транспортні засоби); транспортних засобів, визнаних безхазяйними; транспортних засобів, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; транспортних засобів, що за правом успадкування чи на інших законних підставах перейшли у власність держави (п.п. 213.3.4 п. 213.3 ст. 213 Кодексу).

У разі реалізації на митній території України транспортних засобів, операції з безоплатної передачі яких звільняються від оподаткування відповідно до цього підпункту, податок сплачується особами, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження такі транспортні засоби, не пізніше дати такої реалізації одночасно зі сплатою податку на додану вартість за ставками, що діяли на момент безоплатної передачі таких підакцизних транспортних засобів;

ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України «Про гуманітарну допомогу» (п.п. 213.3.9 п. 213.3 ст. 213 Кодексу);

операції з ввезення на митну територію України та реалізація на митній території України кузовів до автомобілів легкових за умови виготовлення надалі з них автомобілів, зазначених у товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД (п.п. 213.3.14 п. 213.3 ст. 213 Кодексу).

Датою виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, є дата їх реалізації особою, яка їх виробляє, незалежно від цілей і напрямів використання таких товарів (продукції) надалі, крім випадків, зазначених у ст.ст. 225 та 229 Кодексу (п. 216.1 ст. 216 Кодексу).

Суми акцизного податку з підакцизних товарів, вироблених на митній території України, перераховуються до бюджету платниками акцизного податку протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого Кодексом для подання податкової декларації за місячний податковий період.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України є дата подання контролюючому органу митної декларації для митного оформлення або дата нарахування такого податкового зобов'язання контролюючим органом у визначених законодавством випадках (п. 216.4 ст. 216 Кодексу).

Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) сплачується платниками податку до або в день подання митної декларації (п.п. 222.2.1 п. 222.2 ст. 222 Кодексу).

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі здійснення переобладнання вантажного транспортного засобу, який відповідає товарній позиції 8704 згідно з УКТ ЗЕД, у легковий автомобіль, що відповідає товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, є дата видачі документа про відповідність переобладнаного автомобіля вимогам безпеки дорожнього руху. У цьому разі акцизний податок сплачується власником такого транспортного засобу не пізніше дати подання документів до органу, що здійснює державну реєстрацію транспортних засобів, для реєстрації або перереєстрації такого транспортного засобу (п. 216.11 ст. 216 Кодексу).

При цьому відповідно до п.п. 222.2.4 п. 222.2 ст. 222 Кодексу платники акцизного податку при зверненні до органів, що здійснюють державну реєстрацію транспортних засобів, для реєстрації або перереєстрації переобладнаного вантажного транспортного засобу у легковий автомобіль зобов'язані пред'явити квитанції або платіжні доручення про сплату податку з відміткою банку про дату виконання платіжного доручення.

Датою виникнення податкового зобов'язання щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції) є дата складання відповідного акта. У цьому пункті втраченим є товар (продукція), місцезнаходження якого платник податку не може встановити (п. 216.2 ст. 216 Кодексу).

Відповідно до п. 216.3 ст. 216 Кодексу податкове зобов'язання щодо втраченого підакцизного товару (продукції) не виникає, якщо:

а) платник податку документально зафіксував ці втрати та надав контролюючим органам необхідні докази того, що відповідний підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок аварії, пожежі, повені чи інших форс-мажорних обставин і його використання на митній території України є неможливим;

б) підакцизний товар (продукцію) утрачено внаслідок випаровування в процесі виробництва, обробки, переробки, зберігання чи транспортування такого товару (продукції) чи з іншої причини, пов'язаної з природним результатом. Ця вимога застосовується у разі втрати підакцизних товарів (продукції) у межах нормативів втрат, які затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України;

в) підакцизний товар (продукцію):

примусово відчужено або вилучено для потреб держави відповідно до Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану», за умови якщо у майбутньому його попереднім власником або уповноваженою ним особою не буде здійснено заходів щодо отримання компенсації за примусово відчужений підакцизний товар (продукцію);

передано Збройним Силам України та добровольчим формуванням територіальних громад, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони держави, органам місцевого самоврядування, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій без попереднього або наступного відшкодування їх вартості;

надано як гуманітарну допомогу.

При використанні підакцизних товарів (продукції) для власних виробничих потреб датою виникнення податкових зобов'язань є дата їх передачі для такого використання, крім використання для виробництва підакцизних товарів (продукції) (п. 216.6 ст. 216 Кодексу).

Довідково. Повна інформація викладена у листі ДПС України від 14.09.2022 № 10709/7/99-00-21-03-03-07 "Щодо порядку заповнення та подання декларації акцизного податку для платників з транспортних засобів", ознайомитися можна за посиланням: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/listi-dps/77629.html>